

Møtebok for Øyer fjellstyre

Møtedato: 24.04.2024
Sak nr.: 33/24

Dokument: 24/15 - 10
Arkiv: F- 832

Søknad om å overta tilleggsjord, feste nr. 832 og 311. Vurdering av frifall.

Saksdokumenter vedlagt møteinnkallingen:

- E-post fra Pål Strangstadstuen datert 28.11.2023
- E-post til Pål Strangstadstuen og Arnt Roar Musdalslien datert 23.02.2024
- Brev fra Arnt Roar Musdalslien datert 10.03.2024.
- Brev fra Landbrukskontoret i Lillehammer-regionen datert 14.03.2024
- E-post til Pål Strangstadstuen og Arnt Roar Musdalslien datert 09.04.2024
- E-post fra Pål Strangstadstuen datert 15.04.2024
- E-post fra Arnt Roar Musdalslien 15.04.2024
- Kart

Bakgrunn:

Pål Strangstadstuen har i e-post datert 28.11.2023 søkt om å overta dyrkingsparseller med feste nr. 832 og 311 i Øyer statsallmenning.

Parsell med feste nr. 832 er utvist til Sletten g/bnr. 98/5.

Parsell med feste nr. 311 er utvist til Prestgardshaugen g/bnr 94/3.

Strangstadstuen viser til at han har brukt parsell med feste nr. 311 i 12 år, og feste nr. 832 i noe kortere tid, og har betalt leie for disse. Han viser videre til at parsellene ikke har vært brukt ut ifra gårdsbrukene de tilhører i mer enn 5 år, og dermed har falt i det fri. Han søker på parsellene med bakgrunn i at fjellstyret ikke har lyst parsellene ledig.

Eier av Sletten og Prestgardshaugen er Arnt Roar Musdalslien.

Fjellstyret vil med bakgrunn i innkomne søknad behandle statusen for dyrkingsparsellene.

Vurdering:

I e-post til partene 23.02.2024 ble de orientert om saksgangen, og forespurt om relevante opplysninger som kan belyse bruken av jorda tilknyttet de aktuelle gårdsbrukene med tilliggende dyrkingsparseller de siste fem år.

I brev fra Musdalslien datert 10.03.2024 redegjør han for sine eiendommer og ressursgrunnlag, samarbeidet med Strangstadstuen, rettslig grunnlag og til sist en oppsummering og konklusjon med hans syn på saken.

Musdalslien overtok Sletten etter sine besteforeldre i 2004, og kjøpte Prestgardshaugen på det åpne markedet i 2010. Sistnevnte ligger som tilleggsareal under Sletten. Totalt omfatter eiendommene 188 daa dyrket mark, 5,3 daa overflatedyrket, 48 daa innmarksbeite og 83 daa skog.

Han oppgir å ha en melkekvote på 150 tonn, der 15 tonn ble kjøpt i 2019. Sletten har vært drevet i Skarsmoen samdrift (melk) fra 2004-2018, i kombinasjon med fôrsalg.

Prestgardshaugen var en del av Strangstadstuen samdrift da han overtok gården i 2011. I dag leies melkevota bort.

Musdalslien viser videre til at han har foreløpig ikke har drevet aktivt med egne husdyr, men hele tiden har jobbet med å bygge opp ressursgrunnlaget og legge til rette for deltakelse i en større samdrift. Han beskriver eiendommen sin som middels stor, og med et ressursgrunnlag i form av jord, melkekvote og driftsbygning som er et godt utgangspunkt for videre utvikling og satsing. Han ser det som ødeleggende å miste 2/3 av slåttemarka, og det er av stor betydning for han å holde eiendommen samlet.

Musdalslien beskriver at Strangstadstuen har benyttet beiteareal tilknyttet Sletten og Prestgardshaugen, til sine kviger og sinkyr. I perioden 2004-2018 har Musdalslien søkt produksjonstilskudd og solgt fôr til Strangstadstuen. Musdalslien beskriver at all oppgradering av areal, som pigging, fjerning av store steiner, gjerder mv. er utført og kostet av han. Det vises til at Strangstadstuen har utført arbeidene med jordarbeid og høsting av gras. Førsalg og innleid hjelp til gjødsling og høsting er dokumentert med oversendte fakturaer.

Musdalslien beskriver at det har vært en plan om at Strangstadstuen skulle bygge fjøs og utvide produksjonen betydelig, og at han selv skulle gå inn i et samarbeid/samdrift med sine jordressurser og melkekvote.

Fra 2018/2019 avtalte partene at Strangstadstuen samdrift skulle søke alt produksjonstilskudd på Musdalslien sin eiendom. Musdalslien viser til at dette var av rent praktiske og økonomiske grunner, og at det ikke foreligger noen jordleieavtale mellom partene. Musdalslien har i e-post 15.04.2024 lagt ved dokumentasjon på førsalg til Strangstadstuen for 2019, og at Strangstadstuen har leid alt jordbruksareal tilhørende gårdsbrukene fra 2019 (legges fram for partene ved forespørsel).

Landbrukskontoret oppsummerer i uttale datert 14.03.2024, at det ut ifra opplysninger fra søknad om produksjonstilskudd kun er Strangstadstuen samdrift som har brukt jordbruksarealer tilknyttet Sletten og Prestgardshaugen de siste fem år.

Musdalslien viser til fjellovens bestemmelser om at retten til utvist tilleggsjord faller bort når «*tilleggsjorda i 5 år samanhengende ikke har vore i bruk*», men at bruksbegrepet ikke er definert særskilt, hverken i fjelloven eller seterforskriften. Han viser videre til tidligere utsendt informasjon fra fjellstyret, i brev datert 24.02.2011, «*Informasjon til brukere av seter og tilleggsjord i Øyer statsallmenning*». På side 2, under punktet «*Seter som faller i det fri*»:

I dag er det mange slags driftsformer, og fjellstyret vil få presisere følgende:

Setra skal tjene et jordbruksmessig behov til garden den ligger til, dvs. det må være en form for drift på garden for at setra skal «være i bruk». Salg av fôr er tilstrekkelig drift, det er ikke nødvendig med husdyrhold. Dersom setra inngår i gardens driftsopplegg, er den «i bruk». Dette gjelder om garden drives av eier, om den er forpaktet bort eller om den inngår i samdrift. Det samme gjelder også ved bortleie av jorda, så lenge leietaker leier hele garden med seter.

Videre skriver fjellstyret i samme brev på side 3, under punktet «*Dyrkingsparseller*»:

«Dyrkingsparseller faller i det fri dersom de ikke har vært i bruk de siste 5 år. Kravet for å være «i bruk» er de samme som for seter. ... «

Musdalslien viser til at Strangstadstuen har leid hele hans jordbruksareal i bygda og på fjellet, dyrkingsparsellene inkludert. Med bakgrunn i informasjon gitt av fjellstyret, mener han at tilleggsjorda ikke har falt i det fri.

Strangstadstuen har i e-post datert 15.04.2024 kort kommentert brevet fra Musdalslien, og vist til at det er framsatt usannheter som han ikke ser grunn til å kommentere, annet enn aldri har vært diskutert at Musdalslien skulle bli et samdriftsmedlem, eller at det på noe tidspunkt har vært lagt fram byggetegninger. Strangstadstuen har lagt ved en kopi av jordleiefaktura for 2022, som viser at han leide alt jordbruksareal tilknyttet Sletten og Prestgardshaugen det året.

Til Sletten ligger det også en dyrkingsparsell med feste nr. 843. Det er naturlig å se på statusen for denne parsellen også, selv om den ikke er omsøkt. Landbrukskontoret bekrefter i sin uttale at det er Strangstadstuen som har søkt produksjonstilskudd også for denne parsellen, de siste 5 år, og av arealer oppgitt i fakturaer fra Musdalslien, synes denne å inngå i jordleia.

Av fjelloven § 2, andre ledd, går det fram at:

«Rett som er knytta til jordbrukseigedom kan berre utnyttast så langt det skjer i tilknytning til drifta av eigedomen som jordbruk, og så lenge eigedomen vert driven som jordbruk. Med dei unntak som går fram av lova her, kan slik rett ikkje avhendast, leigast bort eller krevjast avløyst mot vederlag.»

Av dette kan ikke rett som er knyttet til landbrukseiendom leies bort. Et unntak er bortleie av seter, men det finnes ikke slikt unntak for tilleggsjord. Det har også fjellstyret forholdt seg til, i tilfeller der kun seter eller tilleggsjord har blitt leid ut. Fjellstyret har imidlertid vært av den oppfatning at dersom all jord leies bort til én bruker, både på gården og setra/tilleggsjorda, så regnes setra eller tilleggsjorda for å være i bruk. På samme måte som ved forpaktning eller samdrift.

Norges fjellstyresamband har hatt sammenfallende syn på dette som tidligere fjellstyrer i Øyer. Det er imidlertid enkelte andre fjellstyrer som synes å ha en annen oppfatning. Statskog SF har gitt signaler om at det må skilles på bortleie av allmenningsrett (jordleie) og utleie av «hele gården», jf. forpaktingslova. Siden det tydelig er ulike oppfatninger om handlingsrommet i gjeldende lovverk, må kanskje slike saker prøves hos klageinstansen for å få avklaringer som alle kan forholde seg til.

Søknaden fra Strangstadstuen og redegjørelsen om bruken fra Musdalslien, ble 12.03.2024 oversendt Statskog for uttale. Det har ikke kommet merknader til saken.

Det foreslås at fjellstyret i denne saken tar utgangspunkt i tidligere utsendt informasjon til brukerne.

Forslag til vedtak:

Fjellstyret slår fast at dyrkingsparseller med feste nr. 832, 311 og 843 ikke har falt i det fri.

Begrunnelsen er at alt jordbruksareal, på gardsbrukene, setra og tilleggsjorda, er leid ut til en og samme bruker. Det anses som uvesentlig om det er eier eller leier som har brukt tilleggsjorda, så lenge den er brukt i tilknytning til drifta av jordbrukseiendom som har fått den utvist, og som blir drevet som jordbruk.

Vedtak:

Enstemmig som foreslått.

Dette vedtaket kan påklages av alle med rettslig klageinteresse. Klagen må framsettes skriftlig, og sendes Øyer fjellstyre, Kongsvegen 1646, 2635 Tretten. Klagen må være begrunnet, og den må angi de endringer som ønskes i vedtaket. Frist for å klage er innen 3 uker fra kunngjøring av vedtaket.

Utskrift av møteboka er sendt til:

Pål Strangstadstuen

Arnt Roar Musdalslien

Statskog SF

Landbrukskontoret i Lillehammer-regionen